

INNSPILL FRA

URO – et prosjekt som jobber for økt kunnskap om rus og utviklingshemming.

.Vi er glade for at vår målgruppe løftes fram i stortingsmeldingen, og støtter forslaget om å inkorporere CRPD i menneskerettsloven. Det er også positivt at det i del II av forebyggings- og behandlingsreformen, åpnes for mildere reaksjoner for personer med omfattende rusproblemer og lav funksjonsevne.

Samtidig vil vi understreke at dette krever høy kompetanse i politi, påtalemyndighet og domstoler, for å sikre rettferdige vurderinger og unngå ny marginalisering.

Vi slutter oss til mange av NIMs anbefalinger, men én vesentlig faktor er utelatt: Mange med store rusutfordringer har også utviklingshemming eller lærevansker. Dette har vært så skambelagt og stigmatisert at mange skjuler det de strever med.

Hvis vi ikke tør å adressere dette, vil vi heller ikke lykkes med å skape en ikke-stigmatiserende praksis.

Folk med utviklingshemming møter dobbelt stigma – både på grunn av funksjonsnedsettelsen og rus. Mange kjenner ikke sine rettigheter, fordi informasjonen ikke er tilrettelagt.

De blir avvist fra behandlingstilbud, ikke basert på individuelle vurderinger, men på fordommer om at "de ikke kan nyttiggjøre seg hjelp". Systemene våre er bygget rundt en "normalpasient" som denne gruppen ikke passer inn i.

Vi foreslår at planen inkluderer:

- **Systematisk arbeid for holdningsendring:** Ingen skal diskrimineres eller utestenges fra støtte- og behandlingstilbud på grunn av utviklingshemming eller kognitive utfordringer.
- **Forpliktende retningslinjer mot ekskludering:** Det må være forbudt å avslå behandling fordi en pasient har utviklingshemming.
- **Nasjonal kompetanseplan for likeverdige tjenester:** Alle som jobber med rusfeltet må få opp læring i hvordan fordommer og lave forventninger skaper stigmatisering – og hvordan tjenester kan tilpasses personer med kognitive utfordringer.
- **Reell brukermidvirkning:** Personer med utviklingshemming må få delta i utviklingen av tjenestene, med lettlest informasjon, visuelle verktøy og andre tilpassede metoder.
- **Universell utforming av planen:** Planen mot stigmatisering må også lages i en lettlest versjon, slik at alle kan forstå og bruke den.